



## Rellotge de sol 1 de Can Coll

Fogars de la Selva

### Ubicació

**Lloc/Adreça:** Camí de Can Coll, s/n  
**Emplaçament** Veïnat de la Serra  
**Alçada:** 130

### Coordenades:

**Latitud:** 41.7269  
**Longitud:** 2.63528  
**UTM Est (X):** 469666  
**UTM Nord (Y):** 4619519

### Classificació

**Número de fitxa** 08082 - 106  
**Àmbit:** Patrimoni immoble  
**Tipologia** Element arquitectònic  
**Estil / època:** Contemporani  
**Segle** XIX  
**Any** 1879  
**Estat de conservació** Regular  
**Notes de conservació:** Tot i estar situat dessota mateix del carener, el pas del temps ha començat a fer estralls irreversibles. El carbonet que surt pel fumeral de l'estufa emet partícules que s'estan incrustant en el rellotge.  
**Protecció** Legal  
**Tipus de protecció:** BPU  
**Observacions protecció:** Forma part de la masia de Can Coll que està protegida amb el nivell 3 del Catàleg de Béns Protegits.  
**Data aprovació:** dc., 31/10/2012 - 12:00  
**Accés** Fàcil  
**Ús actual:** Ornamental  
**Titularitat** Privada  
**Titular:** 000524000DG61H0001PD  
**Fitxes associades:**

## Descripció

Rellotge de sol situat dessota mateix del carener de la façana principal del mas Coll, orientada al sud-est. És del tipus vertical declinant, esgrafiat, amb restes de policromia blava, negra, vermella i color terrós. S'hi pot veure un pla quadrangular amb la part superior que ressegueix la forma del teulat a doble vessant. Aquesta base està realitzada amb calç, que permet esgrafiar al damunt quan aquest encara és tendre. El dibuix consisteix en un escut emmarcat i una corona centrada, al capdamunt.

A l'extrem superior dret hi ha un astre solar amb corona de la qual neixen els raigs solars. A l'interior de l'astre s'hi ha dibuixat una roseta de sis pètals com a símbol solar. Les línies horàries marquen les hores, de les 8 del matí a les 6 de la tarda, en xifres àrabs. El rellotge també marca els quarts amb un esgrafiat més curt i les mitges hores que es distingeixen de les hores i els quarts perquè la línia està situada a l'inrevés i acabada en punta de fletxa.

A la part superior del marc de l'escut, resseguit per una línia vermella hi ha les restes, actualment il·legibles del lema o del nom del propietari. Com a ornament, a la part superior del lema hi ha les restes d'una corona, resseguida per una terra blava amb l'any de realització gairebé esborrat : (1)879

## Observacions:

Tot i desconèixer l'autor del rellotge de sol, la seva realització, marcant els quatre quarts indica que només el va poder fer un quadranter o l'arquitecte de la reforma de la casa.

No consta a l'inventari de rellotges de sol de la Societat Catalana de Gnomònica.

## Història

Can Coll o el mas Coll és un mas fortificat, situat al veïnat de La Serra. La façana nord està arcerada per un marge de granit, retallat a la roca, al capdamunt del qual hi ha les restes de l'era.

Segons un pergami datat de l'any 1274, el mas Coll era sufragani del monestir de Roca-Grossa. El nom amb el qual està inscrit prové d'un coll natural (petita depressió que permet passar d'un vessant a l'altra de la carena) i que els seus habitants prengueren fins a data d'avui.

L'any 1497 consta en el fogatge de Ramió. I a partir de l'any 1555, els fills d'aquesta família són inscrits en el llibre de bateig de la parròquia, com és el cas d'Antoni Juli, fill de Pere i de Mariàngela que habiten a la casa.

L'any 1560 el propietari del mas Coll, testa deixant uns diners per a l'ermita de la Serra.

L'any 1716 mor Antoni Coll, propietari del mas.

L'any 1743 es bateja Teresa Coll, filla de Miquel Serra i Coll i de Teresa Coll i Serra. En el bateig s'intercanvien els noms per continuar amb la nissaga Coll. N'és padrí, el governador d'Hostalric, Francesc

de Rovira.

L'any 1790 es bateja Maria, filla de Salvador Serra i Camps i de Mariàngela Torrent i Punsich, habitants a Can Coll.

En el cadastre de 1862, el propietari és Josep Serra i Coll, que declara posseir, vint quarteres de secà, deu quartans de vinya, trenta-cinc quarteres de sureda, dues-centes vuitanta-cinc quarteres de bosc i cinquanta quarteres d'erm. També té una peça en un altre indret de dues quarters de secà. Declara disposar de diversos caps de ramaderia, d'un parell de bous, una mula i un ruc.

L'any 1810, en el turó del Cucut situat al davant de la casa els francesos instal·laren canons per bombardejar Hostalric. Amb el pas dels anys, algunes de les bombes s'han anat localitzant als voltants de la finca. Es desconeix si la casa va patir destrosses però, a finals del segle XIX, s'hi fan obres de gran envergadura, amb elements constructius modernistes. El portal situat a la façana sud-oest té la data de 1884, que coincidiria amb l'acabament de la reforma. A més de la casa pairal, s'identifica la masoveria gran (on hi ha el segon rellotge de sol), i també la casa dels majordoms, situada a l'interior del recinte murallat, a mà dreta de la casa pairal. A posteriori, aquest edifici també fou habilitat com a segona masoveria.

Des del segle XVII, en els llibre de bateigs, casaments i òbits de la parròquia de Ramió s'hi van localitzant els diferents masovers amb la seva descendència, que fan pensar que tots ells treballaven les terres del mas. (1664: mor Antoni Nualart de quaranta vuit anys, pagès masover de la casa d'en Coll). A finals del segle XIX, la finca disposava d'un oliverar situat a migdia, una vinya i a les terres de secà hi sembraven fesols menuts, farratge i prop del torrent, avellaners i aigua abundant. També disposaven d'una quinzena de vaques i venien llet i les corts dels porcs.

L'any 1905 entre les diferents dependències de la casa hi consten empadronats el matrimoni Josep Bruguera i Josepa Alsina amb el seu fill Francesc. L'any 1906 i fins 1914, Josep Serra i Josepa Serra i la minyona, Josepa Saurí. A la casa dels majordoms hi viuran el matrimoni Francesc Casellas i Rosa Molta amb dos mossos (Pere Casellas i Nicolau Expòsit). De 1915 fins a 1925 el matrimoni propietari de la finca són Josep Serra i Riera i Concepció Martínez Hugas, amb els seus dos fills (Josep Maria i Joaquim Maria) i la minyona (Francesca Vilà Joher). Els diferents matrimonis es van succeir durant el segle XX, tant pel que fa a l'ocupació de l'antiga casa dels majordoms com a les masoveries. Les dues cases tenien les dependències característiques de la casa de pagès, amb planta baixa i pis; cort pel bestiar, pallissa, un porxo i accés a l'era. L'aigua del dipòsit que hi ha al pla de dalt de la casa abastava les cases, els abeuradors i el safareig. Tot i que al dessota de la casa, uns metres més enllà de la barraca del Rei, es conserva un pou fet de pedra i una bassa excavada al sòl. Abans de la Guerra Civil tenien tartana i cavall. Després de la Guerra Civil, pels anys quaranta, a les masoveries s'hi va instal·lar una nova família que tenia a més, un ramat de xais.

Prop dels Quatre Camins, on es poden veure les restes emboscades, el mas Coll tenia, almenys a partir del segle XVIII, els corrals de porcs que pasturaven menjant els glans del bosc. A la planta pis de l'edifici, hi varen viure diverses famílies de pastors, censades a partir de l'any 1742.

## Bibliografia

AJUNTAMENT DE FOGARS DE LA SELVA (2012). Catàleg de Béns Protegits; dins *Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Fogars de la Selva*.

AJUNTAMENT DE FOGARS DE LA SELVA (2012). Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable; dins *Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Fogars de la Selva*.

FUGAROLAS i MASÓ, Jaume i VILÀ i CAMPS, Josep (2007). *Fogars de La selva, temps ha*. Fogars de La Selva: Edició dels autors.



